

Podstawowe dane osobowe recenzenta
prof. Krystyna Hussar-Moczulska
Dziedzina sztuki muzyczne
Dyscyplina instrumentalistyka

Łódź 24 stycznia 2018 r.

Zleceniodawca recenzji

Rada Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu, Muzyki Dawnej i Jazzu Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi, pismem z dnia 20 listopada 2017 r. informującym o powołaniu mnie na recenzenta.

Dotyczy

Uchwały Rady nr 34/II/2012/2013 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka dla mgr Julii Laskowskiej na temat „Kreacja wybranych *Impromptus* oraz *Lieder* Franza Schuberta w aspekcie translokacji środków wyrazowych i wykonawczych między pianistyką a wokalistyką”, oraz wyznaczeniu promotora w osobie prof. Marii Koreckiej-Soszkowskiej.

Uchwały Rady nr 36/II/2012/2013 i nr 35/II/2012/2013 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie wyznaczenia recenzentów przewodu w osobie prof. Andrzeja Pikula z Akademii Muzycznej w Krakowie oraz mnie. Dostarczone mi dokumenty podpisane przez Przewodniczącą Rady Dziekan Wydziału Fortepianu, Organów, Klawesynu i Instrumentów Dawnych prof. dr hab. Irenę Wisiełkę-Cieślak informują o przebiegu posiedzenia i okoliczności podjęcia uchwał wszczynających. Liczba uprawnionych członków Rady wynosiła 13 osób, obecnych było 11. Na wszystkie trzy uchwały oczywiście głosowano osobno. Każdorazowo oddano 11 głosów ważnych: 11 głosów za, głosów przeciwnych oraz wstrzymujących się nie było. Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwał zostało zachowane. Niniejszym stwierdzam, że przyjęcie tematu pracy doktorskiej, jej koncepcji oraz wszczęcie przewodu doktorskiego, wyznaczenie promotora i recenzentów nie budzi żadnych zastrzeżeń i jest prawomocne.

Podstawowe dane o Kandydatce

Mgr. Julia Laskowska urodziła się 16 maja 1980 r. w Łodzi. Naukę gry na fortepianie rozpoczęła w wieku 6 lat u Czesława Kapczyńskiego i kontynuowała w PSM I i II st. im. H. Wieniawskiego u tego samego pedagoga. W 1998 r. otrzymała stypendium artystyczne Ministra Kultury i Sztuki. Liceum Muzyczne ukończyła z wyróżnieniem w 1999 r. w klasie fortepianu Anny Juszcak. W latach 1999-2004 studiowała w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach, w klasie fortepianu prof. Moniki Sikorskiej - Wojtacy i klasach kameralnych prof. Marii Szwajger-Kułąkowskiej i prof. U. Stańczyk. Po ukończeniu studiów magisterskich podjęła pracę w PSM I i II st. w Pabianicach (2004 - 2007 r.). W 2006 r. uzyskała stopień nauczyciela kontraktowego. W październiku 2005 r. została zatrudniona w Akademii Muzycznej im. G. i K. Bacewiczów w Łodzi na Wydziale Wokalno - Aktorskim i równocześnie kontynuowała studia podyplomowe w klasie kameralnej prof. dr hab. M. Szwajger - Kułąkowskiej (2005- 2007, 3 semestry). W 2008 r. rozpoczęła Studia Doktoranckie w tutejszej Akademii Muzycznej w klasie fortepianu prof. dr hab. Marii Koreckiej - Soszkowskiej.

Od najwcześniejszych lat p. Julia Laskowska wykazywała dużą aktywność estradową i chęć sprawdzania swoich umiejętności w formie udziału w konkursach, często z sukcesami m. in.:

II nagroda w Okręgowym Konkursie Pianistycznym klas IV i V szkół muzycznych I st (1992 r.), wyróżnienie w Konkursie Pianistycznym Szkół Muzycznych w Antoninie (1994 r.), wyróżnienie na Międzynarodowym Konkursie Pianistycznym im. F. Chopina w Szafarni (1994 r.), wyróżnienie na IX Ogólnopolskim Konkursie Pianistycznym w Koninie (1996 r.),

wyróżnienie w III Ogólnopolskim Konkursie Pianistycznym im. I. J. Paderewskiego w Piotrkowie Trybunalskim (1997 r.),

II miejsce w Ogólnopolskich Przesłuchaniach Uczniów Klas Fortepianu Szkół Muzycznych II st. w Warszawie (1998 r.),

III nagroda w II Ogólnopolskim Konkursie Interpretacji Muzyki Francuskiej dla Pianistów w Łodzi (1998 r.).

Od momentu podjęcia studiów w AM w Katowicach również brała udział w liczących się konkursach j.n.p.: Międzynarodowy Konkurs Młodych Pianistów „Arthur Rubinstein in Memoriam” (Bydgoszcz 2000); V Międzynarodowy Konkurs im. Karola Szymanowskiego - dyplom uczestnictwa w II etapie (Łódź 2001). Była uczestniczką Mistrzowskiego Kursu Pianistycznego w Weimarze u Bernarda Ringeissena w 2001 r.

Od czasu zetknięcia się na studiach z przedmiotami z kameralistyki daje się zauważyć zainteresowanie p. Julii Laskowskiej również tą domeną działalności artystycznej. Uczestniczy w dwóch konkursach: Konkurs Kameralny im. Johannes Brahmsa (Gdańsk 2003) i XV Międzynarodowy Konkurs Muzyki Kameralnej im. K. Bacewicza (Łódź 2004).

Pełna zaangażowania praca na Wydziale Wokalno-Aktorskim, studia podyplomowe, Studium Pieśni w UMFC w Warszawie (2012 r.), Studia Doktoranckie oraz uczestnictwo w wielu kursach, seminariach i konkursach zapewniają dalszy rozwój umiejętności zawodowych i sukcesy artystyczne mgr. Julii Laskowskiej. Doktorantka uczestniczyła w mistrzowskich kursach pianistycznych organizowanych w AM w Łodzi prowadzonych przez: prof. Petera Eflera (Universität für Musik und darstellende Kunst Wien) w 2008 i 2011 r., prof. Adama Wodnickiego (USA) w 2009 r..

Warto wymienić udział w charakterze pianisty- akompaniatora w mistrzowskich kursach wokalnych prowadzonych w AM w Łodzi przez: prof. Helenę Łazarską (Hochschule für Musik und darstellende Kunst in Wien) w 2005 r., prof. Fabio Vettraino (Hochschule für Musik Detmold) w 2006 r., prof. Ryszarda Karczykowskiego w 2007 r., prof. Mireille Alcantara (Le Conservatoire de Paris) w 2008 r., prof. Teresy Żylis - Gara w 2010 r., prof. Udo Reinemanna (Academie Musicale de Villecroze) w 2012 r.. W załączonej dokumentacji widnieje podziękowanie prof. Udo Reinemanna za uczestnictwo pianistki w Masterclasses Internationales de Lied w Monthodon (od 28 lipca - 7 sierpnia 2011 r.) i udział w dwóch koncertach na zakończenie kursu dotyczącego pieśni niemieckiej (wykonała 25 pieśni). Szczególne zainteresowanie tą formą wypowiedzi artystycznej przyczyniło się do czynnego udziału w kursach Lied w Academie Musicale de Villecroze (Francja) prowadzonych przez Prof. Udo Reinemanna a także również przez pianistów; prof. Markusa Hadullę, Macieja Pikulskiego, Jean - Michela Dayeza oraz Dorianą Astora (poezja). Pianistka współpracowała z prof. Włodzimierzem Zalewskim podczas wokalnych kursów mistrzowskich w Rheinsbergu (2011 i w 2012 jako jedyna pianistka), w Dusznikach Zdrój, Krynicy.

Najważniejsze sukcesy na konkursach wokalnych i kameralnych doktorantki to I nagroda na XVII Międzynarodowym Konkursie Muzyki Kameralnej im. K. Bacewicza wraz z Olgą Maroszek (alt) w 2010 r., nagroda dla wyróżniającego się pianisty na XIII Międzynarodowym Konkursie Sztuki Wokalnej im. A. Sari w Nowym Sączu (2009 r.), oraz wyróżnienia na XLI Konkursie Młodych Muzyków im. K. Kurpińskiego (IV Konkurs Pieśni i Arii) we Włoszakowicach (2008 r.) i na V Konkursie Wokalnym im. Haliny Halskiej-Fijałkowskiej - I Edycji Międzynarodowej we Wrocławiu (2009 r.). Ogółem do 2012 r. doktorantka brała udział w 23 konkursach, ponad 130 koncertach, zagrała 10 recitali dyplomowych ze studentami klas śpiewu solowego ad. dr Anny Dzionek-Kwiatkowskiej (2), st.wykl. Andrzeja Niemierowicza (4), i prof. Włodzimierza Zalewskiego (4). Brała udział w 2 instrumentalnych recitalach dyplomowych wykonując J. Brahmsa : *Trio Es - dur* na fort. skrz. i róg op. 40 oraz *Trio a - moll* op.114 . Mgr Julia Laskowska towarzyszyła p. Ninie Nowak(alt) w przewodzie habilitacyjnym w Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu grając m.in. cykl G. Mahlera - *Kindertotenlieder* (2004 r.). W 2010 roku towarzyszyła as. Stanisławowi Kiernerowi prezentując R. Schumanna *Dichterliebe* op.48. Pianistka posiada bardzo różnorodny i bogaty repertuar między innymi:

utwory solowe [J.S.Bach - *Partita B*; L.van Beethoven - *Sonata - Es dur* op.7, *Sonata c - moll*

op.13, *Sonata E - dur* op.109; J.Brahms - op.118 *Intermezzo A - dur* i *Ballada g - moll*; F. Chopin - *Scherzo h - moll* op.20, *Ballada g - moll* op.23, *Nokturn cis - moll* op. 27; *Preludium cis - moll* op.45; *Fantasia - Impromptu cis - moll* op.66; I.J.Paderewski - *Nokturn H- dur* i *Krakowiak fantastyczny*; S. Rachmaninow - *Preludia* op.23 nr 3-7 (d,D,g,Es,c); K. Szymanowski - *Etiudy* op.33 nr 1-6; R.Schumann - *Fantasiestücke* op. 12]

utwory na 4 ręce i 2 fortepiany[L. van Beethoven - *Sonata D* op.6; J. Brahms - *Ungarische Tänze* (13,16,17,19); A. Dwořák - *Legendy* op.59; F.Schubert - *Fantazja f - moll* op.103; F. Chopin - *Rondo C - dur* op.73; F. Poulenc - *Sonata na 2 fortepiany*]

utwory kameralne [L.van Beethoven - *Sonata skrzypcowa A - dur „Kreutzerowska“* op.47 ; *Trio B - dur* op.11 na fort,klarnet,wiol; J. Brahms - *Trio Es - dur* na fort.skrz.róg op. 40; *Trio a - moll* na fort.róg lub altówkę, wioloncz. op. 114, *Kwartet fortepianowy g - moll* op. 25; W.A. Mozart - *Kwartet fortepianowy g - moll* KV 478]. Pośród niezliczonej ilości utworów wokalnych poznanych i prezentowanych publicznie przez Julię Laskowską (arii oratoryjnych, operowych, ensambli operetkowych i musicalowych, a przede wszystkim pieśni) wymienię tylko niektóre pieśni obrazujące moim zdaniem różnorodność tego gatunku, a także indywidualne zainteresowania pianistki :

L. van Beethoven - *Adelaide* op.46; *Aus Goethe's Faust* op.75 nr3;
J.Brahms - *Nicht mehr zu dir zu gehen* op.32 nr.2; z opusu 43 *Von ewiger Liebe* nr 1 i *Die Mainacht* nr 2; *Dämmerung senkte sich von oben* op.59; *Phänomen*(Goethe)op.61; cykle *Zigeunerlieder* op.103; *Vier ernste Gesänge* op.121; F. Chopin - *Pieśni* op. 74 (*Życzenie, Smutna rzeka, Hulanka, Gdzie lubi, Precz z moich oczu, Posel, Śliczny chłopiec, Wojak, Dwojaki koniec, Moja Pieszczotka, Pierscień, Piosnka litewska, Leci liście z drzewa*); H. Czyż - cykl *Pożegnania*;
C. Debussy - *Voici que le printemps.*; *Noel des enfants qui n'ont plus de maison*; *Nuit d'etoiles* ;
H. Duparc - *L'invitation au voyage*; A.Dwořák - *Ciganske melodie* op.55;
M. de Falla - *Siete Canciones Populares Españolas*; H.Wolf - *Verborgenheit*; *Wohl denk ich oft*; *Gesänge des Harfners*; *Verschwiegene Liebe*; S. Nawrocki -*Karuzel*; F. Poulenc - *Chanson a boire*;
F.Schubert - *Auf der Donau*; *Erkönig* op.1; *Gretchen am Spinnrade* op.2; *3Gesänge des Harfners* op.12 (Goethe); 6 pieśni do sł.H. Heinego ze zbioru *Schwanengesang*; *Rastlose Liege*; *Standchen*;
R.Schumann *Der arme Peter* op.53; *Frauenliebe und -Leben* op.42; *Dichterliebe* op.48; S. Rachmaninowa - *Paliubiła ja*; *Zdjęs charaszo*; *Son*, *Nie poj krasawica*, *Wokaliza*; *Wsje otniał u mienia*; *Ja żdu tiebia*; *Uż ty niwa maja*; *Wjesjennije wody*.

Warto odnotować udział p. Julii Laskowskiej w 50 sesji Musica Moderna, gdzie z Magdaleną Cieślą (sopran) wykonała Sławomira Zamuszki - *Arie z kantat protestanckich*. Doktorantka ma również w swoim dorobku zawodowym udział w publikacji *Rezonans muzyki Chopina*, Materiały z sesji artystyczno-naukowej *Rezonans muzyki Fryderyka Chopina i interakcje w muzyce następných pokoleń*, red. Krystyna Juszyńska [Łódź 2010, str.77-91: *Pieśń w dobie romantyzmu*]

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr. Julii Laskowskiej „Kreacja wybranych *Impromptus* oraz *Lieder* Franza Schuberta w aspekcie translokacji środków wyrazowych i wykonawczych między pianistyką a wokalistyką“ składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na 2 CD oraz z opisu dzieła (maszynopis w twardej oprawie) świadczącym o bardzo wnikliwym procesie badawczym w aspekcie podjętego tematu. Oba elementy są względem siebie spójne i stanowią całość.

Prezentowany program dzieła artystycznego jest bardzo trafnie dobrany w aspekcie badanej problematyki. Zawiera nagrania wybranych *impromptus* (CD nr 1) i pieśni F. Schuberta (CD 2) Pianistka wybrała wszystkie 4 *Impromptus* z op.90, D 899: nr 1. c - moll, nr 2. Es - dur, nr 3 Ges - dur, nr 4 As - dur oraz dwa z op.142, D 935: *Impromptu* As - dur nr.2 i *Impromptu* B - dur nr. 3 . Na drugim CD nagranych jest osiem *Lied*: [1]*Wer nie sein Brot mit Tränen aß* op.12, D 478; [2] *Nachtstück* op.36 nr2, D 672; [3] *Auf dem Wasser zu singen* op. 72, D 774; [4] *Nacht und Träume* op.43 nr 2, D 827; [5] *Ellens Gesang III* op. 52, nr 6 D 839; [6] *Im Frühling* op.101 nr 1, D 882; [7] *Frühlingstraum* op.89 nr 11, D 911; [8] *Die Krähe* op.89 nr 15, D 911. Wykonawcami partii wokalnych są wymienieni na drugiej płycie : Alina Adamska - Raitarovskiy - sopran (3, 4, 5);

Stanisław Kierner - baryton (6, 7) oraz Ziemowit Wojtczak - baryton (1, 2, 8). Pianistka zaznaczyła, że nagrań dokonano w latach 2013, 2015 i 2016, co tłumaczy pewne różnice w reżyserii nagrań (n.p. proporcja natężenia dźwięku obu partii w *Ellens Gesang* zakłócająca zamierzoną „głębokość przestrzeni“ i delikatność arpeggiowo-harfowego akompaniamentu, granego zresztą bardzo precyzyjnie dźwiękowo i artykulacyjnie). Należy tu podkreślić znakomite proporcje między obu partiami w *Wer nie sein Brot mit Tränen*, czy w *Nachtstück*. Pięknie brzmiący baryton Ziemowita Wojtczaka prowadzony pełnymi napięciami legatowymi frazami przy świetnym pod każdym względem towarzyszeniu Julii Laskowskiej to moim zdaniem wzorcowe interpretacje tych pieśni. Wycucie proporcji między poszczególnymi głosami w utworach solowych, czy między partiami w pieśniach we wszystkich innych utworach jest bardzo dobre i również jest jednym ze środków wyrazu. Całość nagranych dzieł artystycznego udowadnia, że mamy przed sobą artystkę o dojrzałej osobowości, posiadającą umiejętność wykorzystania elementów wykonawczych do kreowania muzyki. Pianistka bardzo świadomie kształtuje swój aparat wykonawczy, swobodnie operuje zróżnicowanym barwowo dźwiękiem - niezbędnym w interpretowaniu muzyki romantycznej.

Wszystkie elementy techniki pianistycznej umiejętnie podporządkowuje wymogom wyrazowości stylu schubertowskiego. Szczególnie pięknie brzmią liryczne, śpiewne fragmenty takie jak Trio w *Impromptu As op. 90*, czy II temat i łączniki w *Impromptu c-moll*, a także zakończenie tego utworu, gdzie również dużą rolę wyrazową pełni właściwe operowanie czasem. Wyrównaną technikę palcową oraz subtelną pedalizację wykorzystuje solistka do realizacji fragmentów figuracyjnych w *Es - dur*, *As -dur op. 142* (wariacja II i V). Bardzo dobrze artykulacyjnie grane są nasycone wyrazem niepokoju, dramatyzmu, żarliwości - fragmenty w *Impromptu c-moll* (takty od 139-tego), w *Impromptu B-dur* (wariacja III). Równie wyraziste są fragmenty bohaterские (cz. B *Impromptu c -moll*, środkowy fragment cz.B *Impromptu As op. 142*, czy pięknie poprowadzona oktawa melodia w III wariacji *Impromptu B -dur*. Na temat zastosowanych temp w utworach nie wypowiadam się, gdyż różnice mieszczące się w określeniach temp są odczuciem subiektywnym, zależnym od wielu czynników. Natomiast w *Impromptus Es - dur* zastanawia zbyt krótko brzmiący dźwięk półnut z kropką w prawej ręce w taktach 83,84, burzący ciągłość linii melodycznej, a w *Impromptu As op. 142* w temacie czasem minimalnie skrócona ćwierćnuta z kropką. Ta drobna uwaga nie zakłóca jednak bardzo pozytywnego wrażenia po wysłuchaniu nagranych materiałów, zwłaszcza, że istnieje swoista trudność w całkowitej akceptacji czyjejś kreacji, aby nie oceniać jej przez pryzmat własnych interpretacji. Warto jeszcze zwrócić szczególną uwagę na znakomitą kreację *Impromptu Ges - dur* graną szlachetnym dźwiękiem, z pięknie wyważoną trójplanową fakturą, nieskazitelnie prowadzoną linią melodyczną prawej ręki, wyrazistymi frazami basowymi i niezauważalną, a skuteczną pedalizacją. Wszystkie te walory pianistyki mgr. Julii Laskowskiej wykorzystane są również w interpretacji *Lieder*. Tu znajomość poezji i zawartych w niej stanów psychicznych rzutuje na klimat pieśni, a pianistka odpowiednio zagranym wstępem wprowadza solistę i słuchacza w aurę danej *Lied*, a realizuje to bezbłędnie.

Wszystkie wykonane *Lied* dowodzą, że pianistka posiada duże doświadczenie w grze z wokalistami. Zwraca uwagę wrażliwość na timbre głosu, oddech, frazowanie wokalisty, realizację materii dźwiękowej w danym momencie, co odpowiednio rzutuje na realizację partii fortepianu: nasycenie dźwięku, wspólne oddychanie i zachowanie płynności fraz, budowanie jedności utworu. Znajomość twórczości F. Schuberta, jego warsztatu kompozytorskiego pogłębiona o szeroką wiedzę ogólną i osobowość artystki dała w wyniku nagranie, które niezaprzeczalnie jest interesujące i piękne w swoim wyrazie.

Do dzieła artystycznego załączony został 145-cio stronicowy opis. Praca skonstruowana została w sposób poprawny pod względem metodologicznym. Składa się na nią wstęp, trzy obszernie i logicznie następujące po sobie rozdziały, zakończenie, bibliografia oraz streszczenie w języku angielskim. Praca napisana została poprawnie pod względem językowym. Poprawnie również zostały skonstruowane przypisy. Z obowiązku recenzenta zwracam jednak uwagę na drobne uchybienia: na str. 36 brak wyrazu w 4 wersie od dołu: „..w hipotetycznym kręgu....muzycznego“,

brak czytelności: str. 80 autorka pisze " Pierwsza melodia, którą można by określić jako wokalną, pojawia się dopiero w takcie 47(zob. przykład 21)" ?, oraz literówka na CD 2 w tytule *Frühlingstraum*. Zaznaczam jednak, że to nie ma absolutnie wpływu na moją bardzo wysoką ocenę pracy.

We wstępie autorka wprowadza czytelnika w obszar swoich zainteresowań, pisze o swoich kontaktach z wybitnymi specjalistami, znawcami niemieckiej pieśni romantycznej (2 -krotny udział w Masterclasses prof. Udo Reinemanna; Studium Doktoranckie w kl. prof. M.Koreckiej - Soszkowskiej) i nakreśla tematykę trzech rozdziałów. Rozdział I *Kreacja pianistyczna* - w pięciu podrozdziałach systematyzuje pojęcia kreacji artystycznej, ukazuje wykonawstwo muzyczne jako akt twórczy, bada wyjątkowość kreacji w pianistyce solowej(samowystarczalność, niezależność) wyjątkowość kreacji w kameralistyce wokalno - instrumentalnej(wspólna inspiracja, zależność od drugiej osoby)oraz bada translokację między doświadczeniem pianisty solisty a doświadczeniem pianisty kameralisty, jako jedną z metod wzbogacających kreację pianistyczną. Rozdział II *Impromptu i Lied - kwintesencja romantyczności* - porusza zagadnienie romantycznej indywidualizacji wypowiedzi i rozwoju jej miniaturowych form. W trzech podrozdziałach przedstawia zarys rozwoju gatunku Impromptu, Lied oraz Lied w twórczości F. Schuberta. Rozdział III *Kreacja wybranych Impromptus i Lieder Franza Schuberta w aspekcie wzajemnej translokacji doświadczenia pianistycznego solisty i kameralisty* - to część najważniejsza, stanowi szczegółowy opis podjętego zagadnienia. Rozdział zawiera trzy podrozdziały. Dwa pierwsze porządkują czynniki będące narzędziem do badań na poziomie kompozycji(forma, formotwórcze czynniki melodii i akompaniamentu, czynniki fakturalne,czynniki znaczeniowe takie jak harmonia, tonacja, zwroty motywiczne) i na poziomie środków wyrazowych i wykonawczych. Trzeci podrozdział to już bardzo szczegółowa analiza procesu kreacji wybranych *Impromptus i Lieder* F. Schuberta. Opis słowny uzupełniony jest 70-cioma przykładami nutowymi, a przed każdą pieśnią umieszczona jest zastosowana poezja w oryginale oraz jej tłumaczenie autorstwa Patrycji Szymańskiej. W zakończeniu autorka podsumowuje rezultaty swoich badań, podkreśla rolę lektury literatury specjalistycznej, poznanie mowy retoryki i znaczenia tonacji. Zgodnie z prawdą stwierdza, cytując: „Dziedziny wykonawcze o charakterze temporalnym mają materię wymykającą się opisom słownym...sam opis skupia się tylko na pojedynczych punktach wykonania, a nie na całym jego „trwaniu“ tracąc część aspektów..Jeśli muzyka wyraża to, czego nie wyrażą słowa, to słowa nie wyrażą tego, co zaistniało w muzyce.“

Konkluzja

Praca doktorska mgr. Julii Laskowskiej jest pracą oryginalną, twórczą i wnosi interesujący wkład w rozwój reprezentowanej dyscypliny artystycznej. We wnikliwym opisie dzieła kandydatka wykazała się bardzo dużą ogólną wiedzą teoretyczną i merytoryczną. Pracę oceniam bardzo wysoko. Pani Julia Laskowska rozwiązała założone zagadnienie artystyczne i spełniła warunki określone w art. 13 ust. 1 ustawy o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. **Stawiam wniosek o jej przyjęcie.**

prof. dr hab. Krystyna Hussar-Moczulska